

Η γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών.

Κανείς δεν φαντάζεται ότι ο λόγος θα εμφανισθεί απότομα, στην τελική του μορφή μ' ένα χτύπημα μιας μαγικής ράβδου, σαν μια μηχανή έτοιμη για χρήση. Η εγκατάσταση του πολύπλοκου αυτού συστήματος που είναι η γλώσσα προϋποθέτει την ταυτόχρονη λειτουργία πολυάριθμων μηχανισμών αντιληπτικής, κινητικής, γνωστικής αλληλεπίδρασης, μνημονικής και διασκευαστικής τάξης. Πρόκειται δηλαδή για άλλα τόσα υποσυστήματα με τις δικές τους μεταβλητές που μπορεί να εξελίσσονται με διαφορετικούς χρόνους, με διαφορετική απόδοση, να αλληλοεπιδρούν κατά σύγχρονο τρόπο ή και καθόλου. Με απλά λόγια θα μπορούσαμε να πούμε σ' αυτό το σημείο ότι για να μιλήσει κανείς απαιτούνται τουλάχιστον:

1. η ανατομική και λειτουργική ακεραιότητα των οργάνων που ενεργοποιούνται όταν μιλά κανείς
2. ένας φυσιολογικός εξοπλισμός (ωρίμανση συστημάτων) που εξελίσσεται σφαιρικά με τρόπο αρκετά ομοιογενή απουσία ψυχολογικού εμποδίου για την εγκατάσταση προγλωσσικής και προφορικής επικοινωνίας
3. ένα περιβάλλον που να προσφέρει ένα επαρκές λουτρό λόγου.
4. Το καθένα από αυτά είναι ένα πολύπλοκο σύστημα στο οποίο παρεμβαίνουν πολλές μεταβλητές. Η κατάκτηση του λόγου σε γενικές γραμμές αναπτύσσεται ακολουθώντας μια αρκετά σταθερή σειρά, η οποία βέβαια μπορεί να αποκλίνει σε κάποια σημεία από παιδί σε παιδί μιας και κάθε παιδί είναι μοναδικό κι έχει τον δικό του ρυθμό ανάπτυξης.

0-6 μηνών

- Επαναλαμβάνει τους ίδιους ήχους.
- Συχνά γουργουρίζει και δημιουργεί ευχάριστους ήχους.
- Χρησιμοποιεί διαφορετικούς ήχους κλάματος για να εκφράσει διαφορετικές ανάγκες του.
- Γελάει όταν του μιλούν.
- Αναγνωρίζει φωνές οικείων προσώπων.
- Εντοπίζει τους ήχους με το να στρέφει το κεφάλι του.
- Ακούει όταν του μιλάνε.
- Χρησιμοποιεί τα φωνήματα /μπ/, /π/ και /μ/ όταν βαβίζει.
- Χρησιμοποιεί ήχους ή χειρονομίες για να εκφράζει τις ανάγκες του.

7-12 μηνών

- Απαντά σε απλές ερωτήσεις.
- Γνωρίζει και απαντά στο όνομά του.
- Μιμείται πολλούς ήχους από αυτούς που ακούει.
- Αναγνωρίζει λέξεις που αναφέρονται σε οικεία αντικείμενα (παπούτσια, χυμός κ.α.).
- Βαβίζει (μουρμουρίζει) χρησιμοποιώντας μεγάλες ή μικρές ομάδες από ήχους της γλώσσας.
- Χρησιμοποιεί μια μεγάλη ποικιλία από ήχους όταν βαβίζει.
- Μιμείται μερικούς ήχους που χρησιμοποιούν οι ενήλικες καθώς και ρυθμικούς τόνους της ομιλίας των ενηλίκων.
- Χρησιμοποιεί ήχους και όχι μόνο κλάμα για να τραβήξει την προσοχή.
- Ακούει όταν του μιλούν.
- Ξεκινά να μεταλλάξει το βάβισμα σε παιδική ακατάληπτη ομιλία.
- Χρησιμοποιεί συνειδητή ομιλία για πρώτη φορά.
- Χρησιμοποιεί ουσιαστικά σχεδόν αποκλειστικά .
- Το εκφραστικό του λεξιλόγιο αποτελείται από 1 έως 3 λέξεις.
- Κατανοεί απλές εντολές.

13-18 μηνών

- Επαναλαμβάνει λέξεις ή και μικρές φράσεις που ακούει.
- Χρησιμοποιεί για να επικοινωνήσει παιδική ακατάληπτη ομιλία.
- Παραλείπει αρκετά σύμφωνα που βρίσκονται στην αρχή των λέξεων και σχεδόν όλα τα σύμφωνα που βρίσκονται στο τέλος των λέξεων.
- Ακολουθεί απλές εντολές.
- Αναγνωρίζει 1 έως 3 μέρη του σώματος.
- Το λεξιλόγιο του αποτελείται από περίπου 20 λέξεις (οι περισσότερες είναι ουσιαστικά).
- Συνδυάζει χειρονομίες και ήχους.
- Φτιάχνει ερωτήσεις για τα περισσότερα αντικείμενα που επιθυμεί.

19 -24 μηνών

- Χρησιμοποιεί πιο συχνά λέξεις, κι όχι ακατάληπτη παιδική ομιλία.
- Το λεξιλόγιό του αποτελείται 100 περίπου λέξεις.
- Αρχίζει να συνδυάζει ουσιαστικά με ρήματα.
- Ξεκινά να χρησιμοποιεί αντωνυμίες.
- Χρησιμοποιεί κατάλληλο ύφος στις ερωτήσεις.

- Απαντά ερωτήσεις του τύπου “Τι είναι αυτό;”.
- Διασκεδάζει ακούγοντας μικρές ιστορίες.
- Αναγνωρίζει πέντε μέρη του σώματος.
- Ονοματίζει σωστά αρκετά αντικείμενα της καθημερινότητάς του.

2-3 ετών

- Κατανοεί τη σημασία των ποσοτικών προσδιορισμών (ένα – πολλά).
- Ονοματίζει τις ανάγκες της τουαλέτας (πριν, κατά την διάρκεια ή μετά).
- Ζητά διάφορα αντικείμενα με το όνομά τους.
- Δείχνει τις εικόνες σ’ ένα βιβλίο όταν τις ονομάζει.
- Αναγνωρίζει αρκετά μέρη του σώματος.
- Ακολουθεί απλές οδηγίες και απαντά απλές ερωτήσεις.
- Διασκεδάζει με το να ακούει μικρές ιστορίες, τραγούδια και ποιήματα.
- Χρησιμοποιεί ερωτήσεις με 1 ή 2 λέξεις.
- Χρησιμοποιεί προτάσεις με 3 ή 4 λέξεις.
- Χρησιμοποιεί μερικές προθέσεις, άρθρα, τον πληθυντικό αριθμό, ρήματα σε παρελθοντικούς χρόνους.
- Το λεξιλόγιο του αποτελείται περίπου από 50 – 250 λέξεις (αλματώδη ανάπτυξη κατά την διάρκεια αυτής της περιόδου).
- Χρησιμοποιεί τουλάχιστον 20 φωνήματα.

3 – 4 ετών

- Κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.
- Κατανοεί διάφορα σημασίες (σταμάτα-ξεκίνα, μέσα-πάνω, μικρό-μεγάλο).
- Ακολουθεί διπλή ή τριπλή εντολή.
- Ρωτά και απαντά απλές ερωτήσεις (ποιος, τι, που, γιατί).
- Συχνά ρωτά ερωτήσεις και απαιτεί απαντήσεις με λεπτομέρειες.
- Παράγει απλές ρηματικές αναλογίες.
- Χρησιμοποιεί το λόγο για να εκφράσει συναισθήματα.
- Χρησιμοποιεί προτάσεις με 6 περίπου λέξεις.
- Χρησιμοποιεί ουσιαστικά και ρήματα συχνότερα.
- Μιλά για δυο γεγονότα σε χρονολογική σειρά (π.χ. Πήγα στο σχολείο και μετά πήγα στη γιαγιά).
- Το λεξιλόγιο του αποτελείται από περίπου 1500 λέξεις.
- Αντιλαμβάνεται το παρελθόν και το μέλλον.

- Χρησιμοποιεί γραμματικά σωστά προτάσεις, αν και κάποια λάθη εμφανίζονται ακόμα.
- Όσον αφορά την άρθρωσή του, έχει κατακτήσει τα περισσότερα φωνήματα, εκτός από τα /ρ/, /σ/, /θ/.

4 – 5 ετών

- Αντιλαμβάνεται την έννοια των αριθμών πάνω από το 3.
- Συνεχίζει να κατανοεί έννοιες του χώρου.
- Αναγνωρίζει 1 – 3 χρώματα.
- Το αντιληπτό λεξιλόγιο αποτελείται από 2.800 ή και περισσότερες.
- Μετρά μέχρι το 10 με τη σειρά.
- Απαντάει ερωτήσεις που σχετίζονται με λειτουργίες.
- Χρησιμοποιεί γραμματικά σωστά προτάσεις.
- Το λεξιλόγιο του αποτελείται από 900 – 2000 λέξεις ή και περισσότερες.
- Χρησιμοποιεί προτάσεις με 8 περίπου λέξεις.
- Απαντά σε σύνθετες ερωτήσεις με δυο μέρη.
- Ρωτά να μάθει για την σημασία των λέξεων.
- Παράγει τα σύμφωνα με 90% ακρίβεια (απουσιάζει από το φωνολογικό του σύστημα μόνο το /ρ/).
- Ο λόγος είναι συνήθως κατανοητός στους ξένους.
- Μιλά για τις εμπειρίες του στο σχολείο, στο σπίτι, σχετικά με του φίλους του κ.α..
- Παρακολουθεί με προσοχή μια ιστορία και απαντά απλές ερωτήσεις σχετικά με αυτή.
- Αναμεταδίδει μια μεγάλη ιστορία με ακρίβεια.
- Χρησιμοποιεί κάποιους τύπους ανώμαλων πληθυντικών, κτητικές αντωνυμίες, μελλοντικούς χρόνους, αυτοπαθής αντωνυμίες και συγκριτικά μορφήματα στις προτάσεις.

5 – 6 ετών

- Ονομάζει 6 βασικά χρώματα και 3 βασικά σχήματα
- Ακολουθεί τις οδηγίες που δίνονται στην ομάδα
- Ακολουθεί τριπλή εντολή
- Απαντά σε τροπικές ερωτήσεις (πως;)
- Απαντά προφορικά, χρησιμοποιώντας ολοκληρωμένες προτάσεις σε ερωτήσεις χαιρετισμού («γεια», «τι κάνεις»)
- Χρησιμοποιεί στις προτάσεις του παρελθοντικούς και μελλοντικούς χρόνους σωστά

- Χρησιμοποιεί συνδέσμους (και , αλλά, που, για να, κ.α.)
- Το αντιληπτό λεξιλόγιο απαρτίζεται από περίπου 13.000 λέξεις
- Ονοματίζει τα αντίθετα
- Λέει με τη σειρά τις ημέρες της εβδομάδας
- Μετρά μέχρι το 30
- Το λεξιλόγιο έκφρασης εμπλουτίζεται συνεχώς με νέες λέξεις
- Οι προτάσεις που χρησιμοποιεί αποτελούνται από 4-6 λέξεις
- Μπερδεύει όταν μιλά κάποιους ήχους – φωνήματα περιστασιακά
- Δίνει πληροφορίες και ρωτά προκειμένου να λυθούν απορίες που έχει
- Χρησιμοποιεί προτάσεις οι οποίες εμπεριέχουν λεπτομέρειες
- Αφηγείται ιστορίες με ακρίβεια
- Τραγουδά ολόκληρα τραγούδια και αφηγείται παιδικά ποιήματα
- Επικοινωνεί λεκτικά εύκολα τόσο με ενήλικες όσο και με τους συνομήλικους του
- Χρησιμοποιεί στις προτάσεις του σωστή γραμματική τις περισσότερες φορές

www.logouergon.gr